

PROPOZÍCIE

Šaffova ostroha 2024

30. ročník

**celošátnej postupovej súťaže a prehliadky
solistov tanečníkov v ľudovom tanci**

október 2023

1. VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA

1.1. Charakteristika súťaže

- 1.1.1. Celoštátna postupová súťaž a prehliadka sólistov tanečníkov v ľudovom tanci Šaffova ostroha je **vrcholným podujatím** tohto druhu na Slovensku.
- 1.1.2. Súťaž je určená deťom, mládeži a dospelým.
- 1.1.3. Súťaž nie je tematicky zameraná ani vymedzená.
- 1.1.4. Súťaž sa koná **každý rok**.

1.2. Ciele súťaže

- 1.2.1. **Hlavným cieľom súťaže** je nadobúdanie vedomostí, rozvíjanie zručností a umelecko-odborný rast jednotlivcov a kolektívov prostredníctvom poznávania, realizácie a prezentácie v oblasti tradičného ľudového umenia a jeho folklorizovaných prejavov.
- 1.2.2. Ďalšími cieľmi sú:
  - 1.2.2.1. prezentovať a konfrontovať súčasnú interpretáciu ľudového tanca;
  - 1.2.2.2. prispievať k vyhľadávaniu talentov a osobností v oblasti ľudového tanca, upevňovať ich záujem o sebazvedelávanie, prispievať k účelnému a efektívnemu využívaniu voľného času;
  - 1.2.2.3. podnecovať interpretov ľudového tanca a tanečných pedagógov v oblasti ľudového tanca na vyhľadávanie a poznanie tradičného tanečného materiálu;
  - 1.2.2.4. podnecovať interpretov na hlbšie poznanie a osvojenie si ľudového tanca a jeho zákonitostí (forma tanca, štruktúra tanca, štrukturálna funkcia motívov v rámci motivických radov či tanečných sledov, vzťah tanečného a hudobného typu, vokálny prejav, funkcia tanca, tradičný odev a obuv, úprava, prípadne používané náradie a pod.);
  - 1.2.2.5. inšpirovať interpretov na tvorivú a kvalitnú interpretáciu ľudového tanca;
  - 1.2.2.6. prispievať k zachovávaniu, rozvíjaniu a oboznamovaniu verejnosti s jedinečnými hodnotami ľudového tanca ako súčasťou nášho nehmotného kultúrneho dedičstva a s jeho nositeľmi a interpretmi.

1.3. Riadenie súťaže

- 1.3.1. Vyhlásovateľom, odborným garantom a hlavným finančným partnerom je Národné osvetové centrum z poverenia Ministerstva kultúry SR.
- 1.3.2. Organizátormi sú krajské a regionálne osvetové a kultúrne strediská, mestské kultúrne strediská a ďalšie kultúrne subjekty.

2. ŠTRUKTÚRA SÚŤAŽE

2.1. Kolá súťaže

- 2.1.1. Súťaž má postupový charakter a je **dvojstupňová**:
  - 2.1.1.1. krajské súťaže a prehliadky;
  - 2.1.1.2. celoštátna súťaž a prehliadka.
- 2.1.2. Základným stupňom súťaže je krajské kolo. Víťazi krajských kôl postupujú do celoštátneho kola, pričom o konečnom výbere súťažiacich rozhoduje programová rada.
- 2.1.3. Súťaž na vyšších stupňoch pozostáva zo súťažných vystúpení, z interného hodnotenia poroty, odborného seminára a môže byť obohatená o tvorivé dielne alebo iné aktivity.
- 2.1.4. Odborný rozborový seminár **ako najdôležitejšia** súčasť každého stupňa súťaže je adresný, dôsledný a opiera sa o kritériá hodnotenia uvedené v propozíciách. Realizuje sa stretnutím

odbornej poroty a účastníkov, na ktorom porota urobí dôkladnú analýzu jednotlivých súťažných čísel.

2.1.5. Termíny na ukončenie krajských kôl súťaže sú uvedené v samostatnom dokumente zverejnenom na stránke Národného osvetového centra.

2.2. Súťažné kategórie

A. kategória (hlavná kategória): tanečníci a tanečnice interpretujúci tanec **podľa nositeľov tanečných tradícií** (tanečníci z folklórnych súborov s rôznorodým repertoárom) – **sólisti a sólistky, páry alebo trojice (podľa typu tanca).**

2.2.1 Súťažiaci musia absolvovať obe nasledujúce časti:

2.2.1.1. povinná časť: tanec podľa Juraja Šaffu¹ – sólisti muži alebo páry (sólistka žena môže v tejto časti interpretovať aj párový tanec s nesúťažiacim partnerom),²

2.2.1.2. voliteľná časť: interpretácia ľubovoľného typu tanca z ľubovoľnej lokality.

2.2.2 Súťažiaci sú povinní spolu s prihláškou zaslať k voliteľnej časti informácie o pramennom materiáli a zdrojoch naštudovania tanca (videozáznam pramenného tanečného materiálu, prípadne aj ďalšie informácie – zápis tanca, údaje o nositeľoch, tanečnej príležitosti a pod.).

B. kategória (regionálna kategória): tanečníci interpretujúci **regionálnu tanečnú tradíciu** z regiónu, z ktorého pochádzajú alebo v ňom dlhodobo pôsobia (tanečníci z folklórnych skupín)³.

2.2.3 Súťažiaci sú povinní spolu s prihláškou zaslať informácie o **zdroji/zdrojoch** naštudovania tanca (napríklad videozáznam, údaje o nositeľoch a informátoroch, písomný zápis tanca, opis tanca a príležitostí, pri ktorej sa tanec tancoval).

C. kategória (detská kategória): interpreti ľudového tanca vo veku **od 10 do 12 rokov.**

2.2.4 Interpretácia ľubovoľného typu tanca z ľubovoľnej lokality.

D. kategória (mládežnícka kategória): interpreti ľudového tanca vo veku **od 13 do 16 rokov**

2.2.1 Súťažiaci musia absolvovať obe nasledujúce časti:

2.2.1.1. povinná časť: Starodávna mazurka z Krivian – sólisti aj páry⁴,

2.2.1.2. voliteľná časť: interpretácia ľubovoľného typu tanca z ľubovoľnej lokality.

N. kategória: nositelia tanečných tradícií (prehliadková kategória bez vekového obmedzenia).

3. PODMIENKY PRE SÚŤAŽIACICH

3.1. Prihlasovanie

3.1.1. Na súťaži sa môžu zúčastniť tanečníci, ktorí v roku konania súťaže dovърšili 10 rokov, sú občanmi Slovenskej republiky alebo majú štatút Slováka žijúceho v zahraničí a prezentujú materiál z územia Slovenska, presahujúcich hraničných regiónov alebo oblastí historicky obývaných Slovákmi⁵.

¹ Nie je nutné, aby mal súťažiaci tradičný odev z tejto lokality. Odporúča sa však použitie príslušnej tanečnej obuvi.

² V každom piatom ročníku súťaže bude povinným tancom tanec podľa Juraja Šaffu.

³ V prípade nejednoznačnosti sa súťažiaci alebo príslušný metodik radia s odborným pracovníkom Národného osvetového centra.

⁴ V prípade sólistu/sólistky môže byť tanec interpretovaný aj v páre s nesúťažiacim tanečným partnerom.

⁵ V prípade zahraničných Slovákov je potrebné zaslať videozáznam najvyššieho kola príslušnej súťaže s laureátom/víťazom, ktorého ako navrhnutého na postup bude hodnotiť spolu s ostatnými návrhmi celoštátna porota pred celoštátnym kolom Šaffovej ostrohy.

- 3.1.2. Do základného kola súťaže sa súťažiaci prihlasujú **podľa miesta svojho bydliska alebo pôsobenia**.
- 3.1.3. Do krajského kola súťaže sa **prihlásite** vyplnením elektronického formulára na stránke Národného osvetového centra: <http://www.nocka.sk/chcemsaprihlasit>.
- 3.2. Súťažné podmienky
- 3.2.1. Súťažné čísla môžu mať trvanie **2 – 4 minúty**.
- 3.2.2. **Hudobný sprievod**
- 3.2.2.1. **Hudobný sprievod na krajskom a celoštátnom kole zabezpečuje organizátor** daného kola súťaže. V **špecifických prípadoch** si môže hudobný sprievod zabezpečiť **aj sám súťažiaci** (okrem povinných tancov v kategóriách A a D), pokiaľ ho má tvoriť sólista inštrumentalista, alebo iný typ hudobného zoskupenia, ktoré prináleží hudobnej tradícii lokality, z ktorej pochádza vybraný typ tanca (napríklad gajdošská dvojka, gajdoš a pod.).
- 3.2.2.2. Súťažiaci sú **povinní zaslať organizátorovi** celoštátneho kola súťaže **hudobný podklad na melódie** (notový zápis alebo audiozáznam), na ktoré chcú súťažné číslo interpretovať.⁶
- 3.2.2.3. K povinným tancom **súťažiaci dostanú** od organizátorov **nahrávku s hudobným sprievodom**.
- 3.2.3. Súťažiaci prechádza všetkými stupňami súťaže **s tým istým súťažným vystúpením**, ktoré uvedie v základnom stupni súťaže.
- 3.2.4. Súťažiaci sa **nemôžu** prezentovať so súťažným číslom, s ktorým sa už v minulosti na súťaži zúčastnili a s ktorým získali titul laureáta súťaže.

4. POŽIADAVKY NA ORGANIZÁTOROV

4.1. Krajské súťaže a prehliadky

- 4.1.1. Uskutočniť v termíne uvedenom v samostatnom dokumente zverejnenom na stránke Národného osvetového centra.
- 4.1.2. V prípade, že sa do daného kola⁷ prihlásia/postúpia menej ako 4 súťažné čísla, Národné osvetové centrum odporúča dané kolo **nerealizovať⁸**, prípadne **spojiť dve susedné kolá**.
- 4.1.3. Informácie o termíne a konaní krajského kola je potrebné zadať do systému prihlasovania Národného osvetového centra čo najskôr po vyhlásení celoštátnej súťaže.
- 4.1.4. Po zadaní jednotlivých kôl súťaže do systému prihlasovania je možné **požiadať o finančné prostriedky** na ich realizáciu. Pravidlá, procesy a spôsob financovania súťaží upravujú samostatné dokumenty vydané Národným osvetovým centrom.
- 4.1.5. Po skončení krajského kola označí organizátor postupujúcich interpretov a kolektívy do celoštátneho kola priamo v systéme prihlasovania.
- 4.1.6. **Protokol o udelení cien a výsledkov** je potrebné vyplniť v systéme prihlasovania **najneskôr do 7 dní** po ukončení súťaže.

⁶ Súťažiaci nemajú možnosť určovať hudobnému sprievodu počet melódií v súťažnom čísle. Môžu však vopred upozorniť, ktorú z melódií si plánujú rozkázať/zaspievať.

⁷ V prípade spojenia kôl viacerých súťaží sa myslí celkový počet súťažných čísel na podujatí.

⁸ Prihlásených účastníkov je po zrušení kola potrebné presmerovať na kolo vo vedľajšom regióne/kraji.

- 4.1.7. **Hodnotiacu správu** predsedu poroty treba zaslať **najneskôr do 7 dní** po ukončení súťaže zodpovednému pracovníkovi Národného osvetového centra.
- 4.1.8. Je potrebné zabezpečiť **videozáznam** súťažných vystúpení a dodať jeden exemplár s hudobným podkladom zodpovednému pracovníkovi Národného osvetového centra **najneskôr 1 mesiac** pred termínom konania celoštátneho kola súťaže.
- 4.1.9. Pri tvorbe propagačných materiálov **uvádza** organizátor daného kola súťaže **Národné osvetové centrum výlučne v súlade** s dokumentom Povinnosti organizátorov pri propagácii jednotlivých kôl súťaží.
- 4.1.10. Na propagačných materiáloch je nevyhnutné **uviesť hlavný názov** postupovej súťaže „Šaffova ostroha“ a taktiež **podnázov** „30. ročník celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky sólistov tanečníkov v ľudovom tanci“.
- 4.1.11. Organizátor krajského kola súťaže **zašle členom odbornej poroty videozáznamy od súťažiacich a prihlášky so všetkými prílohami najneskôr 2 týždne** pred súťažou.
- 4.2. **Celoštátna súťaž a prehliadka**
- 4.2.1. Organizátorom je Hornozemplínske osvetové stredisko vo Vranove nad Topľou.
- 4.2.2. Národné osvetové centrum ako odborný garant tvorí dramaturgickú koncepciu a je zodpovedné za obsahovú stránku celoštátneho podujatia.
- 4.2.3. Pri tvorbe propagačných materiálov **spolupracuje** organizátor celoštátneho kola súťaže so zodpovedným pracovníkom Národného osvetového centra. **Národné osvetové centrum uvádza výlučne v súlade** s dokumentom Povinnosti organizátorov pri propagácii jednotlivých kôl súťaží.
- 4.2.4. Organizátor celoštátneho kola súťaže môže upraviť komunikáciu na propagačných materiáloch zjednodušením podnázvu súťaže a nazývať podujatie festivalom.

5. HODNOTENIE SÚŤAŽE

5.1. Poroty

- 5.1.1. Na objektívne hodnotenie súťažných vystúpení sa zostavujú odborné poroty z aktívnych odborníkov etnochoreológov, tanečných pedagógov, etnológov a pod. s adekvátnou viacročnou praxou. Počet členov poroty s tanečným zameraním (tanečná pedagogika, etnochoreológia) má byť nadpolovičný.
- 5.1.2. Poroty krajského kola majú **3 – 5 členov**, pričom odporúčaný počet porotcov je kvôli hlasovaniu nepárny. Odporúčame vytvoriť osobitnú porotu pre dospelé kategórie (A, B) a pre detské a mládežnícke kategórie (C, D).
- 5.1.3. Vymenovanie porotcov
- 5.1.3.1. **Krajské poroty** navrhujú organizátori jednotlivých kôl súťaží, ich zloženie konzultujú s odborníkmi Národného osvetového centra. Zloženie týchto porôt podlieha písomnému e-mailovému schváleniu odbornými pracovníkmi NOC. Následne poroty vymenujú riaditelia osvetových stredísk, ktoré organizujú krajské kolá súťaže. Organizátorom odporúčame vyberať porotcov zo zoznamu porotcov, ktorý tvorí prílohu týchto propozícií.
- 5.1.3.2. Organizátori na všetkých stupňoch súťaže sú povinní **obmieňať členov poroty po troch ročníkoch**, aby v tom istom kole nebola tá istá porota viac ako trikrát po sebe.
- 5.1.3.3. Programovú radu a celoštátnu porotu **vymenuje generálny riaditeľ Národného osvetového centra**. Programová rada sa skladá spravidla z vybraných členov

krajských a celoštátnych porôt a odborných pracovníkov Národného osvetového centra.

- 5.1.4. Člen odbornej poroty na každom stupni súťaže **nesmie byť v konflikte záujmov**, t. j. v porote nemá pôsobiť porotca, ktorý súťažiacich **pripravoval** alebo je so súťažiacimi **v blízkom príbuzenskom vzťahu**.
- 5.1.5. Člen odbornej poroty na každom stupni súťaže musí mať na túto funkciu **osobnostné predpoklady a ľudský prístup, pričom**
  - 5.1.5.1. hodnotí nezávisle a v súlade s kritériami hodnotenia;
  - 5.1.5.2. dodržiava hranice korektného pracovného vzťahu, ku všetkým účastníkom a zložkám, ktoré sa podieľajú na koordinácii, príprave a realizácii podujatia, pristupuje s rešpektom;
  - 5.1.5.3. správa sa dôstojne, eticky a profesionálne;
  - 5.1.5.4. dodržiava zásady rovnakého zaobchádzania a nediskriminuje z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia.

5.2. Hodnotenie súťaže

- 5.2.1. Hodnotenie sa uskutočňuje zaradením všetkých súťažiacich v súťažných kategóriách **do zlatého, strieborného a bronzového pásma**, prípadne **mimo nich**.
- 5.2.2. Na krajskej úrovni sa ďalej udeľuje maximálne **jeden priamy postup** do celoštátneho kola v každej kategórii.⁹ Návrh na postup získavajú i všetci súťažiaci umiestnení v zlatom pásme. O ich postupe na základe videozáznamov z krajských súťaží rozhoduje programová rada.
- 5.2.3. Na celoštátnom kole súťaže sa udeľuje **jeden titul laureáta**, ktorým je víťaz kategórie A.⁹
- 5.2.4. V odôvodnených prípadoch môže porota udeliť **špeciálne ceny**.
- 5.2.5. Na **krajskej** úrovni spracúva a odovzdáva organizátorom výsledky súťaže vo forme **hodnotiacej správy**, ktorá obsahuje odbornú analýzu a zdôvodnenie rozhodnutia poroty, **predseda poroty**. Na **celoštátnej** úrovni to vykonáva **každý člen** odbornej poroty. Formulár hodnotiacej správy je prílohou k propozíciám.

5.3. Kritériá hodnotenia

- 5.3.1. **štýlové, technické a výrazové zvládnutie daného typu tanca**,
- 5.3.2. **rešpektovanie zákonitostí daného typu tanca** (forma tanca, štruktúra tanca, štruktúrna funkcia motívov v rámci motivických radov či tanečných sledov, etiketa tanečného prejavu – privolanie partnerky, ukončenie tanca, správanie a roly partnerov v tanci, hlasové prejavy – pokriky, ujúkanie a pod.), pričom pri práci s videozáznamom nie je cieľom kopírovať filmovú predlohu, ale porozumieť systému tanca,
- 5.3.3. vhodný **výber hudobného repertoáru** viazaného na daný typ tanca,
- 5.3.4. vhodne **zvolený odev** a odevné doplnky,
- 5.3.5. využitie dosiaľ **neznámeho** pramenného materiálu,
- 5.3.6. **celkový dojem a presvedčivé prežitie tanca**.

5.4. Ocenenia

- 5.4.1. Vecné ceny a diplomy.

---

⁹ V odôvodnených prípadoch sa nemusí udeliť.

- 5.4.2. Laureát a vybraní najúspešnejší súťažiaci sa budú prezentovať v scénických programoch na **Folklórnom festivale Východná 2024** a na **Multižánrovom festivale tvorivosti TVOR•BA 2024** v Bratislave-Starom Meste. Vybraní účastníci celoštátneho kola súťaže v detskej kategórii C a mládežníckej kategórii D budú mať možnosť zúčastniť sa v roku 2024 na tvorivých dielňach **Muzičky a Malí tanečníci**.

6. KONTAKT

- 6.1. V prípade nejasností kontaktujte odbornú pracovníčku Národného osvetového centra pre folklór a folklorizmus:

Mgr. Klaudia Ťapajnová

Národné osvetové centrum

Námestie SNP č. 12

812 34 Bratislava

klaudia.tapajnova@nocka.sk

+421 2 204 71 507

+421 908 078 266

7. ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

- 7.1. Propozície nadobúdajú účinnosť dňom ich podpísania generálnym riaditeľom Národného osvetového centra.
- 7.2. Prípadné zmeny, doplnenia a spresnenia propozícií vydáva Národné osvetové centrum.
- 7.3. Súťaž nie je realizovaná s cieľom dosiahnuť zisk.
- 7.4. V dôsledku nesplnenia akýchkoľvek podmienok uvedených v týchto propozíciách nemusí byť súťažiaci prijatý do súťaže alebo môže byť zo súťaže vyradený.
- 7.5. Súťažiaci prihlásením do súťaže vyhlasujú, že berú na vedomie, že vyhlasovateľ súťaže:
- 7.5.1. vyhotovením a/alebo použitím fotodokumentácie a/alebo videodokumentácie s ich podobizňou nijakým spôsobom nezasahuje do práv súťažiacich na ochranu osobnosti, ustanovených § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej OZ),
- 7.5.2. obrazové snímky podobizní súťažiacich budú vyhotovené a budú ako súčasť fotodokumentácie a/alebo videodokumentácie podľa predchádzajúceho bodu použité primeraným spôsobom len a výslovne na umelecké účely a/alebo tlačové spravodajstvo a z uvedeného dôvodu, v súlade s § 12 ods. 3 OZ, súhlas dotknutých súťažiacich nie je potrebný,
- 7.5.3. použitie obrazových snímkov podobizní súťažiacich podľa predchádzajúceho bodu nie je v rozpore s ich oprávnenými záujmami.
- 7.6. Súťažiaci vo veku do 18 rokov sú povinní prísť na súťaž v sprievode dospeléj osoby (pedagóga, vedúceho súboru, rodiča alebo inej dospeléj osoby), ktorá je zodpovedná za ich ochranu a bezpečnosť, ako aj riešenie ich prípadných problémov alebo požiadaviek organizačného, zdravotného, sociálneho charakteru, či obdobného charakteru.
- 7.7. Súťažiaci prihlásením do súťaže vyhlasuje, že svojím súťažným umeleckým výkonom, prípadne použitím autorského diela v rámci súťažného umeleckého výkonu nezasahuje do práv a právom chránených záujmov tretích osôb a má vysporiadané všetky práva viažuce sa k súťažnému umeleckému výkonu a/alebo v rámci neho použitému autorskému dielu.

- 7.8. Súťažiaci prihlásením do súťaže udeľuje Národnému osvetovému centru a organizátorom jednotlivých kôl súťaže bezodplatný súhlas na použitie svojho súťažného umeleckého výkonu v zmysle § 97 a nasl. zákona č. 185/2015 Z. z. autorský zákon, a to najmä, ale nielen na vyhotovenie originálu i rozmnoženiny záznamu svojho umeleckého výkonu a sprístupňovanie záznamu svojho umeleckého výkonu verejnosti v rámci realizácie aktivít a na účely šírenia osvetovej činnosti v pôsobnosti organizátorov jednotlivých kôl súťaže a Národného osvetového centra.
- 7.9. Osobné údaje súťažiaciho budú vyhlasovateľom spracúvané v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (ďalej len „Nariadenie“). Súťažiaci vyhlasuje, že mu boli poskytnuté všetky relevantné informácie o spracúvaní jeho osobných údajov, ktoré sú dostupné na webovom sídle objednávateľa www.nocka.sk alebo v Národnom osvetovom centre.
- 7.10. Prílohy k propozíciám
- 7.10.1. Príloha č. 1 – **Hodnotiaca správa pre porotcov** (vypĺňa predseda poroty na nižších stupňoch súťaže a všetci členovia poroty na celoštátnej úrovni).
- 7.10.2. Príloha č. 2 – **Odporúčaný zoznam porotcov.**

Bratislava 13. 10. 2023

.....
Mgr. Erik Kriššák
generálny riaditeľ